

Novi Sadin kuuluisin nähtävyys, Petrovaradin linnoitus, sai alkunsa vuonna 1692 Itävalta-Unkarin tarpeesta suojaautua ottomaanien hyökkäyksiltä.

Eleganssia, hyvää ruokaa ja nuorekasta elämänrytmiä Novi Sadissa Serbiassa

13.1.2025 6.00

Kun katselee Petrovaradin linnoitukselta alapuolella rauhallisesti virtaavaa Tonavaa, on vaikea uskoa, että vielä kymmenisen vuotta sitten tätä Novi Sadin helmeilevään kaunista näkymää hallitsi kolme Naton raunioiksi pommittamaa siltaa.

Serbian pohjoinen maakunta, vauras Vojvodina ja sen hallinnollinen keskus Novi Sad kasvattavat hyvää vauhtia matkailullista suosiotaan karistaen yltään sodan jälkiä. Matka Serbian toiseksi suurimpaan kaupunkiin taittuu Belgradista moottoritietä noin tunnissa. Juna tai tunnelmallinen venematka Tonavaa pitkin ovat myös hyviä kulkuvaihtoehtoja.

Novi Sadissa matkailijaa viehättää erityisesti historiallisen kauppakaupungin eleganssi. Kaupunki on kansainvälisesti tunnettu vuosittaisesta nuorten EXIT-musiikkifestivaalista, mutta lisäksi se tarjoaa edullisia shoppailumahdollisuuksia, kauniita nähtävyyksiä ja kiireettömiä hetkiä hyvätasoisissa kahviloissa ja ravintoloissa.

Kesäkuun viikonloppuna Petrovaradin linnoitusalueelle pystytetään kokuja ja esiintymislavoja illalla alkavia tamburiza-festivaaleja varten. Näppäilemällä soitettava tamburiza, mandoliinin sukulainen, on Vojvodinan maakunnan perinnesoitin, jota kuulee lähes kaikissa kansanjuhliissa.

Korkealla Tonavan rinteellä sijaitseva linnoitus on Novi Sadin kuuluisin nähtävyys. Omalla jylhällä olemuksellaan se kuvastaa alueen kuohuvaa menneisyyttä. Aina Rooman valtakunnan ajoista alkaen valloittaja toisensa jälkeen on pyrkinyt varmistamaan jalansijan Serbian maaperällä, strategisesti tärkeällä paikalla Euroopan itärajan tuntumassa.

Nyt matkailijat samoilevat linnoituksen hyvin hoidetuilla, kivetyillä reiteillä ja istuskelevat ravintoloissa Tonavan näkymistä nauttien.

Lukuisat galleriat ja taiteilija-ateljeet tarjoavat matkailijoille hauskoja tuliaislöytöjä. Kaiken keskiössä sijaitsee Novi Sadin kaupunginmuseo.

Varsinaisen elämyksen saa osallistumalla opastetulle kierrokselle linnoituksen labyrinttimäiseen tunnelistoon. Maan alla on yli 16 kilometriä käytäviä. Niihin ei ilman opasta voi edes mennä, vaikka jotakuta varmaan houkuttelisi lähteä omin päin etsimään keisarillisia aarteita tai tarunomaista reittiä Tonavan alitse.

Ruokakulttuuri onkin Serbiassa säilyttänyt mehevän aitouden - ruoka todella maistuu ja tuoksuu, eikä annoksissa kitsastella.

Joen toisella puolella, Novi Sadin varsinaisessa keskustassa, kahvilat, ravintolat, jäätelökioskit ja vaatemyymälät rytmittävät avaria ja siistejä kävelykatuja. Shoppailijan paratiisiin pääsee, kun uskaltautuu sisään kapeista, avoimista porteista kauppakatuja basaarimaisiin sokkeloihin, joissa on runsaasti pikkupuutiikkejä.

Jos pikkunälkä yllättää, kannattaa poiketa *pekaraan* eli katuvarren leipomoon, josta saa muutamalla eurolla mainion välipalan. Ehdottomasti maistamisen arvoinen on lehtitaikinapiirakka *burek*, jonka täytteenä on yleensä jauhelihaa, fetajuustoa tai pinaattia.

Kaupungin maukkaimmat pizzat löytyvät viihtyisästä La Forza -ravintolasta, joka sijaitsee katolisen kirkon takana, solisevan suihkulähteen aukiolla ydinkeskustassa. Lähistöllä, kävelykadun päässä on puolestaan veikeä, raitiovaunuun rakennettu Trčikaniminen pubi-kahvila ulkoterasseineen.

Hieman keskustan ulkopuolella sijaitseva Zal za Mladost on keskivertoa kalliimpi ravintola, mutta suomalaisen kukkarolle silti vielä edullinen. Se toteuttaa *slow food* -periaatetta ja istalla on ainoastaan kulloisenkin sesongin mukaisia annoksia ja raaka-aineet ovat tuoretta lähiruokaa.

Ruokakulttuuri onkin Serbiassa säilyttänyt mehevän aitouden - ruoka todella maistuu ja tuoksuu, eikä annoksissa kitsastella.

Novi Sadin käyntiin voi sujuvasti liittää 17 luostaristaan sekä erinomaisista viineistään tunnetun Fruška Gora -vuoristoalueen. Omatoimiselle matkaajalle luostarikartta on oiva apu ristiin rastiin kulkevilla reiteillä, mutta kerran eksytyämme päätämme ottaa Novi Sadista oppaan matkanjärjestäjä PanaCompin välityksellä.

Pieni, mutta historiallisesti merkittävä Sremski Karlovci sijaitsee kätevästi matkan varrella, Fruška Goran reunamilla. Barokkityyliin rakennettu kaupunki on 200 vuoden ajan ollut Serbian hengellinen keskus. Sremski Karlovcissa sijaitsee myös viehättävä hunajamuseo.

Ympärillä lepää puhdas luonto, maaseudun rauha ja ilta-auringon lämpö.

Matkailijat tulevat Sremski Karlovciin ensisijaisesti kuuluisien viinikellarien houkuttelemina. Kaupungissa on vanhan ajan tyyliin sisustettuja ravintoloita, kuten Podrum Bajilo, jonka viinikellarin vanhimmat holvit ovat 150 vuoden takaa. Alueen omaleimaisin juoma on makea Bermet-jälkiruokaviini. Se oli aikanaan arvostetuimpia viinejä Itävalta-Unkarin hovissa ja ylsi sittemmin jopa Titanicin viinilistalle.

Kuten minkä tahansa viinin suhteen, Bermetiäkin on montaa laatua. Menestyneimmät reseptit kulkevat suvussa ja perinteen jatkajat vihitään juoman valmistuksen saloihin ainesosa ja mitta kerrallaan. Parhaimmillaan serbialaisiin viinimakuihin saa tuntumaa syyskuun sadonkorjuujuhliissa, joita järjestetään eri puolilla maata, myös Fruška Gorassa.

Fruška Gora vehreine rinteineen on ihanteellinen viinin viljelyyn, mutta se on myös kansallispuisto ja suosittu retkeilykohde. Pelkästään alueen ortodoksiluostareiden upeita maalauksia, mosaiikkeja ja ikonostaaseja ihastellen saisi kulumaan koko päivän. Melko lähellä toisiaan sijaitsevat Krušedol, Grgeteg ja Hopovo antavat jo vahvan aavistuksen Serbian rikkaasta hengellisestä kulttuurista.

Luostarit tarjoavat vilpoisan paikan levähtää ja hiljentyä. Sisään astuessa on hyvän tavan mukaista peittää olkapäät ja polvet. Monista luostareista voi ostaa niiden omia tuotteita, kuten hunajaa tai rakia.

Petrovaradin linnoituksella voi ajankulua seurata veikeästä kellotornista, jonka viisarit ovat tutusta asetelmasta toisin päin: iso viisari osoittaa minuuttien sijaan tunteja.

Mehevissä sarma-kääryleissä liha on kääritty viininlehtiin.

Viehättävä Danube-puisto sijaitsee Novi Sadin keskustassa.

Oppaamme ohjaa meidät päivän päätteeksi loivien mäkimaisemien halki läheiseen Perkov Salas -nimiseen maatilaravintolaan Neradinin kylässä. Aprikoosi-, persikka-, päärynä- ja luumupuita kasvaa rinteillä silmäkantamattomiin. Tasanteilla kypsyvät maissit ja melonit. Omenapuun varjossa kotitekoiset lihatäytteiset viininlehtikäryleet maistuvat taivaallisilta.

Ympäriällä lepää puhdas luonto, maaseudun rauha ja ilta-auringon lämpö.

SERBIA FAKTAT

Valtiomuoto: Tasavalta, joka pyrkii EU:n jäseneksi

Pinta-ala: 88 412 km²

Asukasluku: 7,3 miljoonaa

Valuutta: Dinaari (RSD), 1 €=114,04 RSD

Pääkaupunki: Belgrad

Uskonto: Ortodoksisikristittyjä noin 85% väestöstä

Kieli: Serbia, kyrilliset aakkoset

Lentoyhteydet: Suomesta ei ole suoria lentoja. Hyvät yhteydet Belgradiin mm. Tukholmasta, Frankfurtista ja Wienistä.

FAKTAT NOVI SAD

Asukasluku: 350 000

Sijainti: Vojvodinan maakunnassa, noin 75 km Belgradista pohjoiseen

Hintataso: Belgradin ohella yksi Serbian kalleimpia kaupunkeja, mutta yleinen hintataso on huomattavasti matalampi kuin Suomessa. Ravintolassa saa noin 10 eurolla runsaan aterian alku- ja jälkiruokineen.

NOVI SADIN KOHDEVINKIT

- o Petrovaradin linnoitus
- o Vojvodina-museo
- o Trg Slobode (Vapauden aukio)
- o Crkva imena Marijinog (Kirkko Pyhän Marian nimeen, katolinen)
- o Saborna Crkva (ortodoksisikirkko)
- o Novi Sadin uimaranta Tonavan rannalla

Teksti ja kuvat: TUULA LUKIC

Rakennusten kauniit pastellivärit ja koristeelliset ikkunat hallitsevat näkymää Novi Sadin avarilla kävelykaduilla.

Fruška Goran hedelmällisillä rinteillä kasvaa mehukkaita aprikooseja.

Perkov Salaš -maatilaravintolaa isännöi sympaattinen Boško Ivanić.

Vojvodinan maakunta on Serbian viljavinta aluetta.

Podrum Bajilo -viinikellarissa voi maistella paikallisia viinejä.